

بررسی وضعیت تجارت خارجی ایران در ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳

اقتباس از آمارهای منتشره گمرک ایران

دی سال ۱۳۹۳

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران
معاونت بررسی های اقتصادی
مرکز گردآوری و تحلیل آمار

تحلیل واردات و صادرات در ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳

صادرات

در طول سال ۹۲، معادل ۴۱۶۲۸ میلیون دلار کالا صادر شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۴۱۴۴۸ میلیون دلار) حدود ۰.۴۳ درصد افزایش نشان می دهد.

در طول ۹ ماهه نخست سال ۹۳ نیز معادل ۳۵۱۴۵ میلیون دلار کالا صادر شده که نسبت به ۹ ماهه نخست سال ۹۲ (معادل ۲۹۸۵۴ میلیون دلار) حدود ۱۷.۷۲٪ افزایش یافته است.

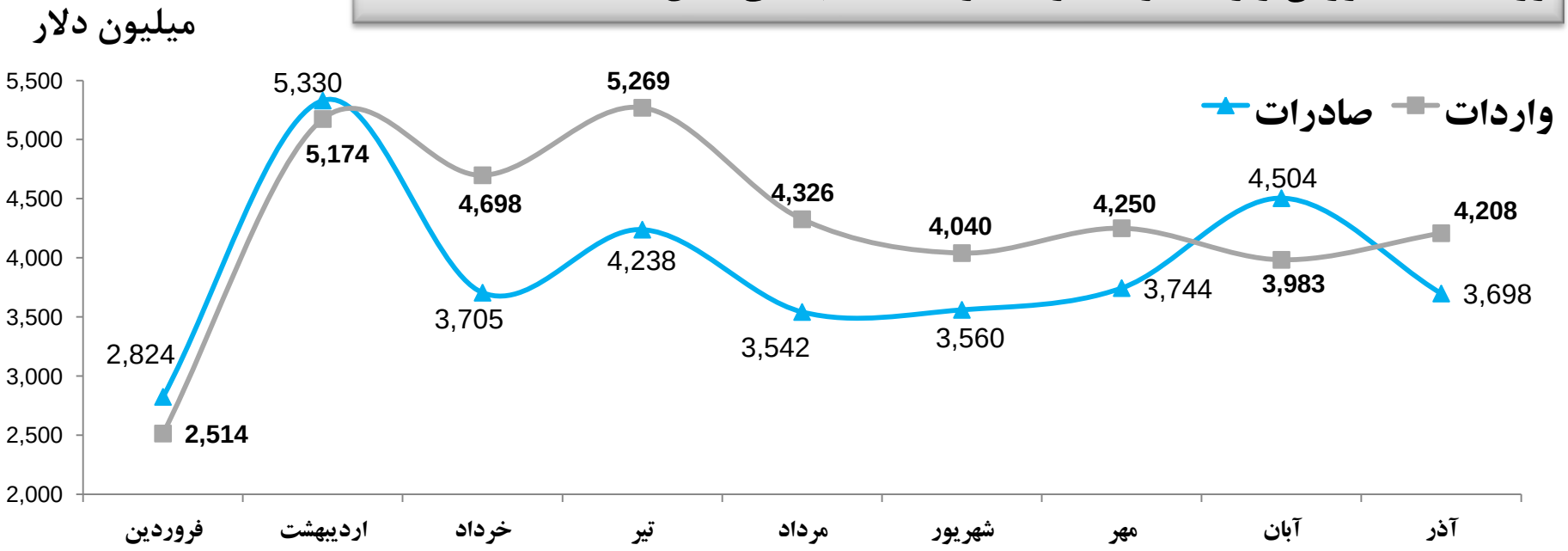
واردات

در طول سال ۹۲، معادل ۴۹۴۲۲ میلیون دلار کالا وارد شده است که نسبت به سال ۹۱، (معادل ۵۳۴۵۱ میلیون دلار) حدود ۷.۵۴ درصد کاهش نشان می دهد.

بر اساس اعلام گمرک ایران واردات کشور در ۹ ماهه نخست سال ۹۳ معادل ۳۸۴۶۲ میلیون دلار بوده که نسبت به ۹ ماهه اول سال گذشته (معادل ۳۳۴۵۰ میلیون دلار) ۱۴.۹۸٪ افزایش دارد.

روند ماهانه ارزش واردات و صادرات در ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳

در آذر ماه ارزش صادرات نسبت به ماه قبل روندی **کاهشی** و ارزش واردات روندی **افزایشی** داشته است؛ بیشترین میزان واردات در سال ۱۳۹۳ مربوط به تیر ماه به ارزش ۵۲۶۹ میلیون دلار می باشد، همچنین بیشترین میزان ارزش **صادرات** در سال ۱۳۹۳ مربوط به اردیبهشت ماه به ارزش ۵۳۳۰ میلیون دلار می باشد .

آمار صادرات به تفکیک گروه کالایی طی ۹ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

نوع کالاهای صادراتی	۹ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	۹ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییر	سهم در رشد (واحد درصد)
میعانات گازی	۹۵۷۶	۲۷.۲۵	۶۶۰۷	۲۲.۱۳	۴۴.۹۵	۹.۹۵
محصولات پتروشیمی	۹۸۰۱	۲۷.۸۹	۸۲۵۳	۲۷.۶۴	۱۸.۷۶	۵.۱۹
سایر کالاها	۱۵۷۶۸	۴۴.۸۶	۱۴۹۹۵	۵۰.۲۳	۵.۱۵	۲.۵۹
جمع کل	۳۵۱۴۵	۱۰۰	۲۹۸۵۴	۱۰۰	۱۷.۷۲	۱۷.۷۲

در ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳ صادرات هر سه گروه **میعانات گازی و محصولات پتروشیمی و سایر کالاها نسبت به دوره مشابه سال قبل افزایش** یافته اند. سهم میعانات گازی در رشد میزان صادرات بیشتر از دو گروه دیگر می باشد؛ افزایش صادرات میعانات گازی با سهم حدود ۱۰ واحد درصدی از رشد، عامل اصلی رشد صادرات ۹ ماهه کشور بوده است. مجموع **صادرات ۹ ماهه سال ۹۳ با ۱۷.۷۲ درصد افزایش** از حدود ۳۰ میلیارد دلار به بیش از ۳۵.۱ میلیارد دلار رسیده است.

آمار صادرات (بجز میعانات گازی) به تفکیک پنج کشور عمده مقصد طی ۹ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

کشور مقصد	ارزش ۹ ماهه سال ۱۳۹۳ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	ارزش ۹ ماهه سال ۱۳۹۲ (میلیون دلار)	سهم از کل (درصد)	درصد تغییرات ارزش
چین	۶۶۴۱	۲۵.۹۷	۵۱۹۷	۲۲.۳۵	۲۷.۸۰
عراق	۴۴۹۶	۱۷.۵۹	۴۵۲۴	۱۹.۴۶	-۰.۶۱
امارات	۲۷۱۵	۱۰.۶۲	۲۷۰۳	۱۱.۶۳	۰.۴۳
افغانستان	۱۸۷۹	۷.۳۵	۱۸۷۴	۸.۰۶	۰.۲۵
هند	۱۶۱۵	۶.۳۲	۱۹۷۴	۸.۴۹	-۱۸.۱۸
سایر کشورها	۸۲۲۳	۳۲.۱۶	۶۹۷۷	۳۰.۰۱	۱۷.۸۶
جمع کل	۲۵۵۶۹	۱۰۰	۲۳۲۴۸	۱۰۰	۹.۹۸

در ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳، ۵ کشور چین، عراق، امارات، افغانستان و هند **حدود ۶۸ درصد** میزان واردات از ایران را داشته اند که نشاندهنده بیشتر شدن وابستگی ما به بازار این کشورها می باشد. کاهش صادرات ایران به کشورهای **هند و عراق**، با توجه به سهم ۱۷ درصدی عراق و سهم ۶ درصدی هند از کل صادرات کشور قابل تامل است. البته لازم به ذکر است که روند کاهشی صادرات به عراق نسبت به ماه های گذشته شدت کمتری داشته است. کشور عراق به گفته فعالان اقتصادی بازار **بالقوه ای برای کالاهای ایرانی** است که می تواند حجم مبادلات دو کشور را افزایش دهد و در این راستا مسئولان دو کشور هدف گذاری افزایش سطح تجارت خارجی داشته اند.

اتاق بازرگانی، صنایع، معادن و کشاورزی تهران

آمار صادرات به تفکیک اقلام عمده طی ۹ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲ (بدون احتساب میعانات گازی)

ردیف	شرح	۹ ماهه سال ۱۳۹۳		۹ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	پروپان مایع شده	۱۰۷۲	۱۵۶۶	۹۰۷	۸۰۶	۸۸	۹۴
۲	متانول	۲۶۵۵	۱۰۴۵	۲۵۸۱	۹۱۹	۳	۱۴
۳	بوταν مایع شده	۱۱۳۷	۱۰۴۰	۸۱۶	۷۱۵	۳۹	۴۵
۴	پلی اتیلن گرید فیلم	۶۳۴	۱۰۱۶	۴۸۱	۶۴۹	۳۲	۵۷
۵	قیر نفت	۱۸۸۰	۹۵۶	۱۶۲۶	۸۰۹	۱۶	۱۸
۶	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت فقط گرم نوردشده بصورت طومار	۸۲۹	۵۹۱	۴۷۳	۳۴۳	۷۵	۷۲
۷	اوره حتی بصورت محلول در آب	۱۶۷۳	۵۳۲	۲۰۶۵	۸۶۶	-۱۹	-۳۹
۸	سنگ آهن همانیت دانه بندی	۷۷۸۲	۵۱۰	۱۵۹۸۵	۹۷۹	-۵۱	-۴۹
۹	پسته ها با پوست تازه یا خشک	۵۸	۴۷۳	۰	۰	۰	۰
۱۰	پلی اتیلن گرید	۳۰۱	۴۶۲	۳۱۴	۴۲۶	-۴	۸
	سایر تعرفه ها	۳۸۱۳۶	۱۷۳۷۷	۳۴۰۶۷	۱۶۷۳۶	-۱۲	۴
	جمع کل	۵۶۷۸۶	۲۵۵۶۹	۵۹۳۱۷	۲۳۲۴۸	-۴.۲۷	۹.۹۸

آمار واردات به تفکیک اقلام عمده طی ۹ ماهه ابتدای سال های ۹۳ و ۹۲

ردیف	شرح	۹ ماهه سال ۱۳۹۳		۹ ماهه سال ۱۳۹۲		درصد تغییرات	
		وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن (هزار تن)	ارزش (میلیون دلار)	وزن	ارزش
۱	دانه گندم سخت	۳۷۵۴	۱۲۹۹	۲۴۳۱	۹۲۲	۵۴	۴۱
۲	دانه ذرت دامی	۳۸۹۵	۱۱۹۳	۱	۰.۲۹	۵۲۲۸۶۱	۴۱۲۵۶۱
۳	برنج	۹۱۱	۱۱۱۹	۱۵۱۱	۱۷۶۸	-۴۰	-۳۷
۴	کنجاله سویا	۱۶۶۱	۱۰۰۳	۱۹۴۰	۱۲۶۱	-۱۴	-۲۰
۵	وسائط نقلیه (حجم سیلندر ۱۵۰۰ تا ۳۰۰۰)	۷۵	۹۸۳	۵۹	۷۹۵	۲۷	۲۴
۶	محصولات از آهن یا فولاد غیر ممزوج تخت و گرم نوردشده بصورت طومار	۸۷۸	۵۳۸	۶۱۷	۳۹۵	۴۲	۳۶
۷	دانه گندم بجز گندم دامی	۱۶۴۰	۵۱۶	--	--	--	--
۸	ماژول نمایشگر متشکل از led یا lcd	۹	۴۷۴	۱۰	۵۰۴	-۱۳	-۶
۹	قطعات منفصله جهت تولید خودروهای سواری با ساخت داخل ۱۴٪ بجز لاستیک (full d.k.c)	۵۱	۳۸۹	۱۴	۱۱۵	۲۵۳	۲۳۷
۱۰	شکر تصفیه نشده	۸۲۳	۳۷۷	۹۹۳	۵۴۱	-۱۷	-۳۰
	سایر تعرفه ها	۱۵۸۱۸	۳۰۵۷۲	۱۴۸۹۳	۲۷۱۴۸	۶	۱۳
	جمع کل	۲۹۵۱۵	۳۸۴۶۲	۲۲۴۷۰	۳۳۴۵۰	۳۱.۳۵	۱۴.۹۸

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۹ ماهه نخست سال ۹۳

تن - دلار

شرح	فروردین	اردیبهشت	خرداد	تیر	مرداد	شهریور	مهر	آبان	آذر	۹ ماهه
میعانات گازی	۹۲۱	۵۵۰	۹۰۳	۷۰۶	۸۹۳	۹۰۶	۶۳۶	۷۲۵	۹۰۵	۷۱۲
محصولات پتروشیمی	۹۱۶	۸۲۲	۷۰۹	۷۷۰	۸۴۴	۶۹۹	۷۷۱	۸۲۷	۶۰۵	۷۷۰
سایر کالاها	۲۵۶	۳۱۶	۳۶۲	۳۳۶	۳۶۱	۳۵۲	۴۱۲	۳۸۷	۴۵۳	۳۵۸
واردات	۹۵۱	۱۴۷۷	۱۳۰۲	۱۵۳۳	۱۳۴۰	۱۲۷۶	۱۲۸۱	۱۲۱۴	۱۲۶۴	۱۳۰۳

متوسط قیمت صادرات میعانات گازی و سایر کالاها، بترتیب در آذر ماه سال ۹۳ نسبت به آبان ۲۵ و ۱۷ درصد افزایش و متوسط قیمت محصولات پتروشیمی ۲۷ درصد کاهش یافته است، همچنین متوسط قیمت کالاهای وارداتی در آذر ماه نسبت به آبان ۹۳، بیش از ۴ درصد افزایش یافته است.

متوسط قیمت کالای صادراتی و وارداتی طی ۹ ماهه نخست سال ۹۳

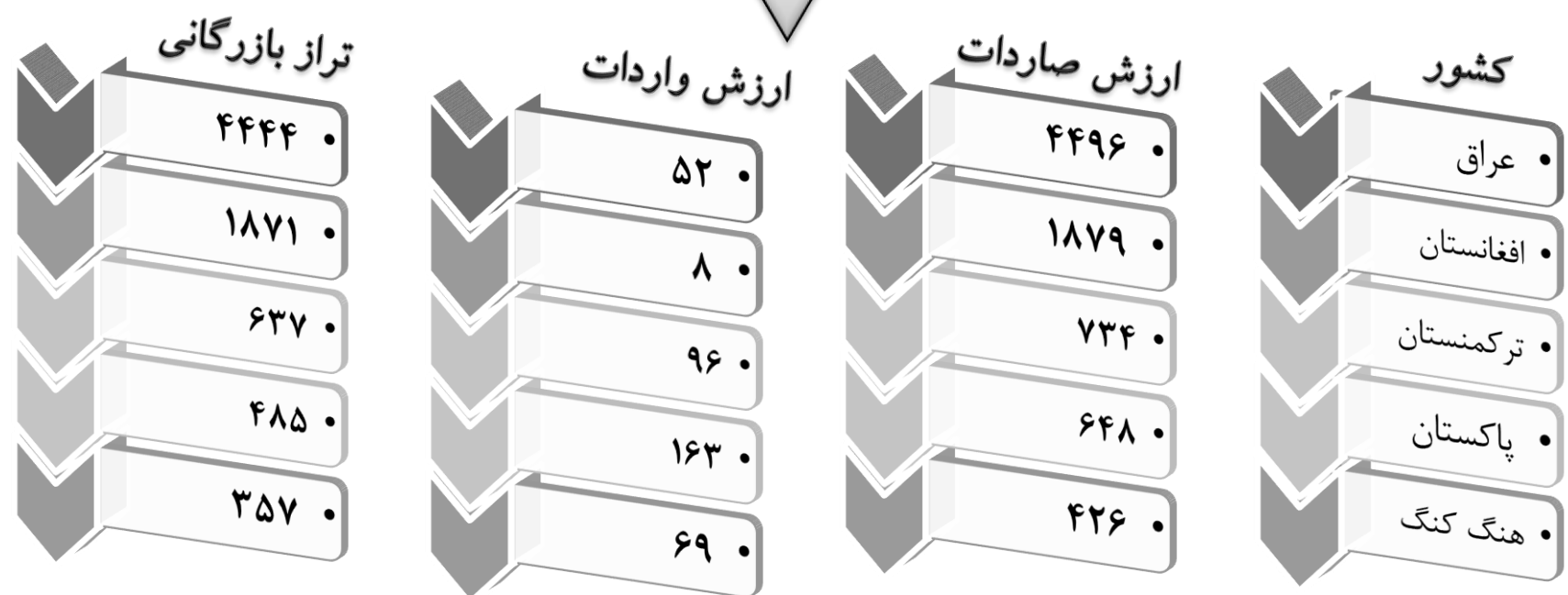
■ در ۹ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای صادراتی (بجز میعانات گازی) معادل **۴۵۰** دلار بوده که نسبت به مدت مشابه سال قبل، **۱۴.۸ درصد افزایش** داشته است.

■ در ۹ ماهه نخست سال ۹۳ متوسط قیمت یک تن کالای وارداتی معادل **۱۳۰.۳** دلار بوده که نسبت به ۹ ماهه سال قبل، **۱۲.۴۹ درصد کاهش** داشته است.

■ متوسط ارزش هر تن کالای **وارداتی** حدود **سه برابر قیمت** هر تن کالای **صادراتی** است.

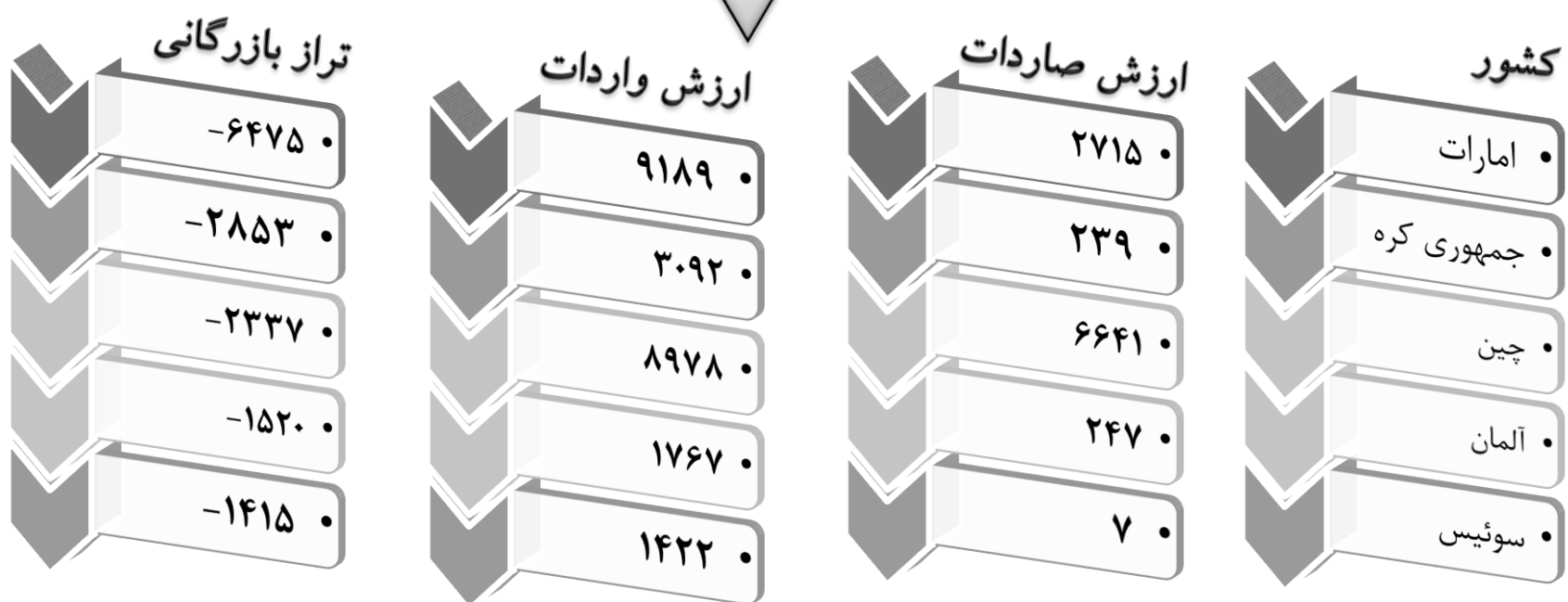
پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری مثبت طی ۹ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

در این مدت، تراز تجاری ایران (بدون احتساب نفت، گاز و خدمات) با ۹۷ کشور مثبت و با ۸۳ کشور دیگر منفی بوده است.

پنج کشور طرف معامله با بیشترین تراز تجاری منفی طی ۹ ماهه نخست سال ۹۳ (میلیون دلار)

میزان واردات به تفکیک ۵ کشور عمده مبدا

میزان صادرات به تفکیک ۵ کشور عمده مقصد

۹ ماهه نخست سال ۹۳

کشور	ارزش واردات - میلیون دلار
امارات	۹۱۸۹۰
چین	۸۹۷۸۰
جمهوری کره	۳۰۹۲۰
ترکیه	۲۸۳۵۰
هند	۲۸۱۳۰
سایر کشورها	۱۱۵۵۵۰
جمع کل	۳۸۴۶۲۰

کشور	ارزش صادرات - میلیون دلار
چین	۶۶۴۱۰
عراق	۴۴۹۶۰
امارات	۲۷۱۵۰
افغانستان	۱۸۷۹۰
هند	۱۶۱۵۰
سایر کشورها	۸۲۲۳۰
جمع کل	۲۵۵۶۹۰

واردات طی ۸ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک کالاهای مصرفی، واسطه ای و سرمایه ای

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	وزن	ارزش	سهم
واسطه ای	۱۷۲۳۹	۱۶۸۹۵	۹۲
سرمایه ای	۴۱۲	۴۴۷۵	۲
مصرفی	۱۱۴۷	۳۵۳۰	۶

عمده واردات کشور مربوط به **کالاهای واسطه ای** با سهم ارزشی ۶۸ درصد می باشد. واردات «مواد اولیه و کالاهای واسطه ای» به آن دلیل که در فرآیند تولید به کار گرفته می شوند نقش مستقیمی در افزایش تولیدات داخل و رشد اقتصادی دارند. اما کاهش واردات (به ویژه مواد اولیه و کالاهای واسطه ای و سرمایه ای) در سال های ۱۳۹۱ و ۱۳۹۲ به دلیل تحریم ها و کاهش درآمدهای ارزی نقش موثری در کاهش تولید و رشد اقتصادی کشور داشته است. بنابراین یکی از راهکارهای اساسی برای خروج از رکود در سال ۱۳۹۳ باید در مدیریت واردات و تخصیص منابع با اولویت واردات مورد نیاز بخش های مولد و تولیدی به ویژه بخش صنعت جست و جو کرد.

صادرات طی ۸ ماهه * ابتدای سال ۹۳ به تفکیک بخش های عمده

وزن: هزار تن
ارزش: میلیون دلار

نام بخش	۸ ماهه ابتدای سال ۹۳		سهم از ارزش	۸ ماهه ابتدای سال ۹۲		سهم از ارزش	درصد تغییرات	
	وزن	ارزش		وزن	ارزش		وزن	ارزش
میعانات گازی	۱۲,۴۸۸	۸,۷۲۹	۲۲	۶,۴۲۶	۵,۶۸۷	۱۷	۹۴	۵۳
صنعت	۱۹,۱۶۳	۸,۹۵۶	۲۲.۷	۱۹,۵۵۶	۹,۰۲۷	۲۷	-۲	-۱
پتروشیمی	۱۱,۳۳۹	۸,۹۶۱	۲۳	۱۰,۲۳۳	۷,۳۴۲	۲۲	۱۱	۲۲
فرش و صنایع دستی	۱۰	۲۲۴	۰.۶	۸	۲۰۵	۱	۲۵	۹
کشاورزی	۲,۴۱۵	۲,۶۳۶	۷	۱,۹۹۶	۲,۰۷۹	۶	۲۱	۲۷
معادن	۱۸,۰۳۲	۱,۹۴۱	۴.۹	۲۰,۷۵۵	۱,۹۲۷	۶	-۱۳	۱
خدمات	۷,۹۹۵	۷,۹۹۵	۲۰	۶,۹۴۴	۶,۹۴۴	۲۱		۱۵
تجارت چمدانی	۵۱	۵۱	۰.۱	۷۵	۷۵	۰		-۳۲
صادرات غیر نفتی	۶۳,۴۴۷	۳۹,۴۹۳	۱۰۰	۵۸,۹۷۴	۳۳,۲۸۶	۱۰۰	۷.۶	۱۹

گروه پتروشیمی بیشترین سهم را (۲۳ درصد) از کل صادرات غیر نفتی دارد. گروه صنعت بعد از پتروشیمی بیشترین سهم صادرات را (به میزان ۲۲.۷ درصد) داراست، در صادرات ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳ سهم این گروه (از ۲۷ درصد در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۲) به ۲۲.۷ درصد کاهش یافته است. بر اساس این گزارش آمار صادرات خدمات از دفتر توسعه صادرات کالا احصا گردیده است.

میانگین قیمت صادرات بخش های عمده در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳

(تن/دلار)

میانگین قیمت صادرات

نام بخش	۸ ماهه ابتدای سال ۹۳	۸ ماهه ابتدای سال ۹۲	درصد تغییرات
میعانات گازی	۶۹۹	۸۸۵	-۲۱
صنعت	۴۶۷	۴۶۲	۱
پتروشیمی	۷۹۰	۷۱۷	۱۰
فرش و صنایع دستی	۲۲,۴۰۰	۲۵,۶۲۵	-۱۳
کشاورزی	۱,۰۹۲	۱,۰۴۲	۵
معادن	۱۰۸	۹۳	۱۶
صادرات غیر نفتی	۶۲۲	۵۶۴	۱۰

با توجه به کاهش قیمت صادرات میعانات گازی و فرش و صنایع دستی به نظرمی رسد صادرکنندگان دو بخش مذکور منافع کوتاه مدت ریالی ناشی از افزایش نرخ ارز را به منافع بلند مدت صادرات ترجیح داده اند. گروه پتروشیمی در ۸ ماهه ابتدای سال ۹۳ نسبت به دوره مشابه سال قبل از افزایش قیمتی ۱۰ درصدی برخوردار بوده است.

تجارت خارجی ایران در تقویم میلادی

(هزار تن / میلیون دلار)

درصد تغییرات نسبت به مدت مشابه سال قبل		یازده ماهه سال ۲۰۱۳		یازده ماهه سال ۲۰۱۴		شرح
		وزن	ارزش	وزن	ارزش	
ارزش	وزن	وزن	ارزش	وزن	ارزش	صادرات
۹.۷۸	۳.۴۷	۷۰.۷۷۳	۲۸۴۳۱	۷۳۲۲۷	۳۱۲۱۲	
۲۱.۸۵	۳۱.۷۳	۲۸۴۸۳	۴۱۵۸۰	۳۷۵۲۲	۵۰۶۶۵	واردات
۴۷.۹۴			-۱۳۱۴۹		-۱۹۴۵۳	تراز بازرگانی

نتیجه گیری

۱- طی ۹ ماهه ابتدای سال ۹۳ **واردات گندم** در حالی ۴۱ درصد رشد کرده است که وزارت کشاورزی سیاست خرید تضمینی از کشاورزان و حرکت به سمت خودکفایی را دنبال می کند. در حالی که وزارت کشاورزی بر اساس برآورد میزان تولید و خرید تضمینی گندم در سال جاری، نیاز به واردات این محصول را حدود یک میلیون تن اعلام کرده، با گذشت یک فصل از سال بیش از دو میلیون تن گندم وارد شده و همچنان هم واردات ادامه دارد.

طی ۹ ماهه نخست امسال **سه میلیون و ۷۵۴ هزار تن دانه سخت گندم** به ارزش بالغ بر ۱۲۹۹ میلیون دلار به کشور وارد شده که از نظر وزنی بیش از ۵۴ درصد و از نظر ارزشی ۴۱ درصد نسبت به همین بازه زمانی در سال گذشته افزایش داشته است.

نتیجه گیری

۲- در نه ماه نخست سال ۹۳ عمده واردات کشور را ماشین آلات مکانیکی، کالاهای اساسی خوراکی، ماشین آلات برقی، محصولات فولادی، محصولات پلاستیکی، محصولات دارویی و قطعات منفصله خودرو تشکیل داده‌اند. محصولات وارداتی در مقایسه با محصولات صادراتی کشور از **درجه استراتژیک** بالاتری برخوردارند و برخلاف محصولات صادراتی که عمدتاً مواد خام و با ارزش افزوده پایین هستند، محصولات وارداتی عمدتاً کالاهای اساسی خوراکی و تولیدات با تکنولوژی بالا هستند.

نتیجه گیری

۳- در نه ماه نخست سال جاری اقلام عمده صادراتی کشور (بدون احتساب میعانات گازی) را عموماً **محصولات پتروشیمیایی، پالایشگاهی و معدنی** با ارزش افزوده پایین تشکیل می دهند. در شرایطی که کشوری صادرکننده مواد خامی باشد که دارای جایگزین در کشورهای دیگر است و وارد کننده محصولات با ارزش افزوده باشد، حتی با وجود برابری میزان صادرات و واردات، در عرصه تجاری دچار وابستگی است و نشان از آسیب پذیری بالای تجارت خارجی این کشور دارد.

راه اندازی پنجره واحد*:

دکتر کرباسیان معاون وزیر امور اقتصادی و دارایی و رییس کل گمرک ایران در روز ۱۳ دی ماه ۱۳۹۳ اظهار داشت: در خصوص **آسان سازی صادرات با راه اندازی پنجره واحد** در حال فراهم کردن شرایطی در گمرکات کشور هستیم تا فعالان اقتصادی و صادرکنندگان از محل کار **خود اظهار نامه کالای صادراتی** خود را ارائه دهند. با راه اندازی پنجره واحد گمرکی مجوزها و پرداختی های صادراتی به صورت الکترونیکی انجام شده و صادرکنندگان نیز می توانند در کوتاه ترین فرایند نسبت به انجام کار خود اقدام کنند. ارتباط سیستمی با سازمان هایی که مجوزهای آنها برای صادرات کالای غیر نفتی الزامی است برقرار شده است و پیش بینی می شود، در دولت تدبیر و امید **روند انجام امور مربوط به صادرات کالای غیر نفتی در گمرک به حداقل زمان**

ممکن کاهش یابد.

با تشکر از توجه شما